

<p align="center">«ҚАРАҒАНДЫ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ» КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ</p> <p align="center">Өмір туралы ғылымдар институтының отырысы ХАТТАМАСЫНАН КӨШІРМЕ 02.04. 2026 ж. № 4</p> <p>Қарағанды қ. Төрайым – Кадырова И.А. Хатшы – Абдуллина А.А.</p> <p>Қатысушылар: Калишев М.Г., м.ғ.к., профессор Мхитарян К.Э., м.ғ.к., профессор Шайзадина Ф.М., м.ғ.к., профессор Рахимова Б.Б., х.ғ.к., қауымдастырылған профессор Ивасенко С.А., ф.ғ.д., қауымдастырылған профессор Есильбаева Б.Т., б.ғ.к., қауымдастырылған профессор Танкибаева Н.У., б.ғ.к., профессор Мурзатаева А.М., б.ғ.к., қауымдастырылған профессор Коршуков И.В., медицина магистрі, ассистент-профессор Даулеткалиева Ж.А. PhD, қауымдастырылған профессор Ахметова С.Б., м.ғ.к., профессор Амирханова Ж.Т., PhD, ассистент-профессор Стабаева Л.М., PhD, қауымдастырылған профессор Клюев Д.А., м.ғ.к., қауымдастырылған профессор</p> <p>КҮН ТӘРТІБІ: Укубаев Темірлан Әлибиұлының «8D10139 – Қоғамдық денсаулық сақтау» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін «Incorporating system dynamic modeling in infection transmission of tuberculosis» тақырыбындағы диссертациялық жұмыстың алдын ала талқылауы Ғылыми кеңесші: м.ғ.к., қауымдастырылған профессор Сорокина М.А. Шетелдік кеңесші: PhD, қауымдастырылған профессор Donatas Austys Рецензенттер:</p> <p>ТЫҢДАДЫ: Философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін іздеуші Укубаев Темірлан Әлибиұлының</p>	<p align="center">НЕКОММЕРЧЕСКОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «КАРАГАНДИНСКИЙ МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ»</p> <p align="center">Выписка из протокола № 4 расширенного заседания института наук о жизни от 02.04.2026г.</p> <p>г. Караганда Председатель – Кадырова И.А. Секретарь – Абдуллина А.А.</p> <p>Присутствовали: Калишев М.Г., к.м.н., профессор Мхитарян К.Э., к.м.н., профессор Шайзадина Ф.М., к.м.н., профессор Рахимова Б.Б., к.х.н., ассоциированный профессор Ивасенко С.А., д.ф.н., ассоциированный профессор Есильбаева Б.Т., к.б.н., ассоциированный профессор Танкибаева Н.У., к.б.н., профессор Мурзатаева А.М., к.б.н., ассоциированный профессор Коршуков И.В., магистр медицины, ассистент-профессор Даулеткалиева Ж.А. PhD, ассоциированный профессор Ахметова С.Б., к.м.н., профессор Амирханова Ж.Т. PhD, ассистент-профессор Стабаева Л.М., PhD, ассоциированный профессор Клюев Д.А., к.м.н., ассоциированный профессор</p> <p>ПОВЕСТКА ДНЯ: Предварительное обсуждение диссертационной работы Укубаева Темірлана Алибиевича на соискание степени доктора философии PhD по образовательной программе «8D10139 – Общественное здравоохранение» на тему «Incorporating system dynamic modeling in infection transmission of tuberculosis»</p> <p>Научный консультант: к.м.н., ассоциированный профессор Сорокина М.А.</p> <p>Зарубежный консультант: PhD, ассоциированный профессор Donatas Austys</p> <p>Рецензенты: 1) PhD, ассоциированный профессор Школы общественного здоровья Нукештаева К.Е. 2) PhD, ассистент-профессор Школы общественного здоровья Жамантаев О.К.</p> <p>СЛУШАЛИ: Соискателя степени доктора философии (PhD) Укубаева Темірлана Алибиевича, который представил диссертационную работу на тему «Incorporating system dynamic modeling in infection transmission of tuberculosis».</p> <p>Заданные вопросы: 1. Кадырова И.А. 1) Почему была выбрана модель SIR, а не SIER модель?</p>
---	---

«Incorporating system dynamic modeling in infection transmission of tuberculosis» тақырыбындағы диссертациялық жұмысын ұсынғаны.

Қойылған сұрақтар:

1. Қадырова И.А.

Неліктен SIR моделі таңдалды, ал SEIR моделі емес?

COVID-19 пандемиясы кезінде деректерге түзету жүргізілді ме?

Берілу коэффициенті қалай есептелді?

Жауаптар:

Соңғы зерттеулерге сәйкес, Қазақстанда туберкулездің таралу динамикасы негізінен жаңа жағдайлармен қолдау тауып отыр, сондықтан латентті инфекциялардың жинақтаушысы (накопитель латентных) енгізілген жоқ.

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының (ДДҰ) ұсынымдарына сәйкес, 2020 және 2021 жылдардағы деректерге тиісінше 1,25 және 1,1 коэффициенттерімен түзету жүргізілді.

Берілу коэффициенті аурушаңдық көрсеткіші, таралуы және сезімтал индивидтердің саны ескерілген стандартты формула бойынша есептелді.

2. Ивасенко С.А.

1-қорытындыға сәйкес, аурушаңдықтың орташа жылдық төмендеу қарқыны 8% — бұл каншалықты үлкен өзгеріс?

Модельде туберкулездің резистентті түрлерін ескердіңіздер ме?

Әзірленген модельдің практикалық қолданылуы қандай?

Жауаптар:

Бұл төмендеу қарқыны орташа деңгейде деп бағаланады.

Туберкулездің резистентті түрлері біздің модельде ескерілген жоқ, алайда бұл жорамал емдеу коэффициенті арқылы өтелді.

Бұл модель Облыстық фтизиопульмонология орталығының қызметіне енгізілді.

3. Клюев Д.А.

Адам басына шаққандағы ЖІӨ-нің өсімі неге дәл 3%?

Жауап:

Бұл таңдау ЖІӨ-нің адам басына шаққандағы өсімін шынайырақ бейнелеу үшін негізделген.

4. Шайзадина Ф.М.

Туберкулездің эпидемиялық үрдісінің қандай көріністерін зерттедіңіздер?

Туберкулез жағдайларын анықтау көрсеткішінің өсуі немен байланысты?

Қазақстанда туберкулездің эпидемиясы бар ма? 2030 жылға дейін туберкулезді жою мақсатына жету мүмкін бе?

Кедейлік деңгейін қалай төмендету жоспарлануда?

Көрсетілген сценарийлердегі тарихи қарқындар қандай кезеңде зерттелді?

Жауаптар:

2) Была ли проведена корректировка данных во время пандемии COVID-19?

3) Каким образом рассчитывался коэффициент передачи?

Ответы:

1) Согласно последним исследованиям, в Казахстане динамики распространения туберкулеза поддерживается именно новыми случаями, поэтому накопитель латентных не был включен.

2) Согласно рекомендациям ВОЗ, была проведена корректировка данных на 2020 и 2021 годы на следующие коэффициенты 1.25 и 1.1.

3) Коэффициент передачи рассчитывался по стандартной формуле, которая учитывает показатель заболеваемости, распространенности и количество восприимчивых индивидов.

2. Ивасенко С.А.

1) Согласно выводу 1, среднегодовой темп снижения заболеваемости 8% это насколько большие изменения?

2) Учитывали ли вы резистентные формы туберкулеза в модели?

3) Какое практическое применение разработанной модели?

Ответы:

1) Данный темп снижения является умеренным.

2) Резистентные формы туберкулеза не учитывались в нашей модели, однако данное допущение было компенсировано через коэффициент излечения.

3) Данная модель внедрена в деятельность Областного центра фтизиопульмонологии.

3. Клюев Д.А.

1) Почему рост ВВП на душу населения именно 3%?

Ответы:

1) Данный выбор был обоснован более реалистичным представлением роста ВВП на душу населения.

4. Шайзадина Ф.М.

1) Какие проявления эпидемического процесса туберкулеза вы изучали?

2) С чем связан рост показателя выявляемости случаев туберкулеза?

3) Имеет ли место в Казахстане эпидемия туберкулеза?

4) Достижимо ли достижение ликвидации туберкулеза до 2030 года?

5) Как планируется осуществлять уровни бедности?

6) Исторические темпы в указанных сценариях изучены за какой период?

Ответы:

1) Нами были изучены показатели первичной заболеваемости, распространенности, смертности туберкулеза в период 2000-2024.

2) В постпандемический период восстановились рутинные процессы выявления и диагностики, соответственно вызвало рост данного показателя.

3) Данное понятие эпидемия используется в Целях устойчивого развития.

4) Согласно литературным данным, на сегодняшний день достижение ликвидации туберкулеза недостижимо.

5) Снижение уровня безработицы осуществляется профильными министерствами и ведомствами.

Біз 2000–2024 жылдар аралығында туберкулездің алғашқы аурушандығы, таралуы және өлім-жітім көрсеткіштерін зерттедік.

Пандемиядан кейінгі кезеңде рутиндік анықтау және диагностика процестері қалпына келтірілді, осыған байланысты аталған көрсеткіштің өсуі байқалды.

«Эпидемия» ұғымы Тұрақты даму мақсаттарында (ЦУР) қолданылады.

Әдебиет деректері бойынша, бүгінгі таңда туберкулезді жою мақсатына жету мүмкін емес. Жұмыссыздық деңгейін төмендету тиісті министрліктер мен ведомстволар арқылы жүзеге асырылады.

Көрсетілген сценарийлердегі әлеуметтік-экономикалық факторлардың тарихи қарқындары 2000–2024 жылдар аралығында зерттелді.

ҚАУЛЫ ҚАБЫЛДАДЫ:

Издениші Укубаев Т.А.-ның «Incorporating system dynamic modeling in infection transmission of tuberculosis» тақырыбындағы жұмысын «8D10139 – Қоғамдық денсаулық сақтау» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін публичтік қорғауға ұсыну.

б) Исторические темпы социально-экономических факторов в указанных сценариях изучены за период 2000-2024 гг.

РЕШИЛИ:

Рекомендовать работу соискателя Укубаева Т.А. «Incorporating system dynamic modeling in infection transmission of tuberculosis» к публичной защите на соискание степени доктора философии (PhD) по образовательной программе «8D10139 - Общественное здравоохранение».

Төрайым/Председатель:

Секретарь/Хатшы:

Кадырова И.А.

Абдуллина А.А.

